

Indelning i utgiftsområden

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över regeringens proposition 2006/07:100, 2007 års ekonomiska vårproposition, punkterna 4–14, jämte eventuella motioner som kan komma att väckas i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Civilutskottet behandlar i detta yttrande de förslag i propositionen som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, dvs. punkterna 5, 9 och 13, samt motion 2006/07:Fi7 (v) yrkande 10.

Sammanfattning

Propositionen innehåller tre förslag som avser omfattningen av utgiftsområde 18 fr.o.m. budgetåret 2008. Det gäller inskrivningsverksamheten, investeringsstödet till äldreboende samt bostadsbidragen.

Utskottet tillstyrker förslaget om en överföring av de ändamål och verksamheter som avser inskrivningsverksamheten från utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* till utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik*.

Vad gäller regeringens förslag om att frågor om anslaget för investeringsstödet till äldreboende skall beredas inom utgiftsområde 18 erinrar utskottet om att bidragsformen har en stark anknytning till samhällets övriga insatser inom det äldrepolitiska området. Sett mot denna bakgrund förordar utskottet att beredningen av frågor om det aktuella anslaget även fortsättningsvis sker inom utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg*.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om en överföring av anslaget för bostadsbidrag från utgiftsområde 18 till utgiftsområde 12 *Ekonomisk trygghet för familjer och barn* samt avstyrker ett motstående motionsförslag.

I en avvikande mening (s, v) avstyrks regeringens förslag om bostadsbidragen.

Utskottets överväganden

Propositionen och bakgrund

Propositionen innehåller tre förslag som avser omfattningen av utgiftsområde 18 fr.o.m. budgetåret 2008. Det gäller inskrivningsverksamheten, investeringsstödet till äldreboende samt bostadsbidragen.

Regeringen redovisade hösten 2005 i proposition 2005/06:5 som sin bedömning att huvudmannskapet för inskrivningsverksamheten bör föras över till Lantmäteriverksamheten. I samband med riksdagsbehandlingen av ärendet konstaterade dåvarande bostadsutskottet att en bred enighet syntes föreligga om att en överföring bör ske (bet. 2005/06:BoU4). Ett förebere-delsearbete har därefter bedrivits med inriktningen att en överföring skall genomföras. Regeringens förslag i den ekonomiska vårpropositionen innebär att de ändamål och verksamheter som avser inskrivningsverksamheten och som finansieras från det under utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* uppförda anslaget 4:5 Sveriges Domstolar den 1 juni 2008 flyttas till utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik*.

I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) aviserade regeringen sin avsikt att införa ett investeringsstöd för bostäder för äldre finansierat inom utgiftsområde 9. Förordningen (2007:159) om investeringsstöd till äldreboende m.m. träder i kraft den 1 juni 2007. Enligt denna förordning får statsbidrag lämnas för att stimulera anordnande av bostäder som utgör sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) genom ny- eller ombyggnad. Regeringens förslag i den ekonomiska vårpropositionen innebär att de ändamål och verksamheter som avser investeringsstöd till äldreboende m.m. och som finansieras från det under utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg* uppförda anslaget 17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken, flyttas till utgiftsområde 18. Som skäl för förslaget anförs att regeringen strävar efter att verksamheter som tillhör ett visst politikområde också skall tillhöra ett och samma utgiftsområde.

Regeringen föreslår vidare att de ändamål och verksamheter som finansieras med det under utgiftsområde 18 uppförda anslaget 21:1 Bostadsbidrag flyttas till utgiftsområde 12 *Ekonomisk trygghet för familjer och barn*. Enligt regeringen skall denna åtgärd ses som ett steg i arbetet med att ytterligare anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer.

Motionen

De av regeringen föreslagna förändringarna avseende omfattningen av utgiftsområde 18 har föranlett invändningar i en motion. Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion 2006/07:Fi7 yrkande 10 att riksdagen skall avslå den

förordade förändringen avseende bostadsbidrag. Motionärerna framhåller att bostadsbidragen även fortsättningsvis bör vara ett bostadspolitiskt instrument. Ekonomiskt svaga hushåll skall ha möjlighet att efterfråga goda och tillräckligt rymliga bostäder. Enligt motionärernas mening fyller bidragen nu en viktigare funktion än någonsin eftersom produktionsstödet på bostadsområdet har avvecklats. Motionärerna framhåller vidare att verksamheter som tillhör ett visst politikområde också skall tillhöra ett och samma utgiftsområde. I dag har bostadsbidraget både en familjepolitisk och en bostadspolitisk målsättning. Målet bör enligt motionen förtydligas så att bidragen endast förhåller sig till de bostadspolitiska målen.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet konstaterar att varken regeringens förslag om inskrivningsverksamheten eller om investeringsstöd till äldreboendestäder väckt några invändningar i motioner.

Utskottet tillstyrker förslaget om en överföring av de ändamål och verksamheter som avser inskrivningsverksamheten från utgiftsområde 4 *Rättsväsendet* till utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik*. Denna överföring ligger i linje med den bedömning som regeringen tidigare redovisat för riksdagen och det arbete som bedrivits för att förbereda överföringen av huvudmannaskapet för verksamheten från Domstolsverket till Lantmäteriverket.

I fråga regeringens förslag om investeringsstödet till äldreboendestäder vill utskottet erinra om att det statsbidrag som kan utgå enligt den aktuella förordningen endast är avsett för sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen. Det är således fråga om särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. Bidragsformen har därmed en stark anknytning till samhällets övriga insatser inom det äldrepolitiska området. Sett mot denna bakgrund förordar utskottet att beredningen av frågor om det aktuella anslaget även fortsättningsvis sker inom utgiftsområde 9 *Hälsovård, sjukvård och social omsorg*.

Regeringens förslag avseende bostadsbidrag har mött invändningar i en motion. Enligt partimotionen Fi7 (v) bör bostadsbidragen främst ses som ett bostadspolitiskt medel och därför även i fortsättningen hanteras inom utgiftsområde 18.

Inom riksdagen har frågor om bostadsbidrag under innevarande riksmöte beretts av civilutskottet och dessförinnan av dåvarande bostadsutskottet, som tidigare beredde frågor inom utgiftsområde 18. Samtidigt tillhör bostadsbidragen politikområdet Ekonomisk familjepolitik som i övrigt helt faller inom utgiftsområde 12 *Ekonomisk trygghet för familjer och barn* och socialförsäkringsutskottets beredningsområde. Bakgrunden till denna ordning är att bostadsbidragen ansetts fylla både ett familjepolitiskt och ett bostadspolitiskt syfte.

Civilutskottet kan konstatera att förändrade bidragsvillkor och den ekonomiska utvecklingen under den senaste tioårsperioden medfört att tyngdpunkten i bidragsgivningen successivt kommit att förskjutas till att fylla ett mer familjepolitiskt syfte. Vidare kan utskottet erinra om att det vid beredningen av olika riksdagsärenden vid ett flertal tillfällen påtalats att uppföljning och resultatbedömning försvåras av att utgiftsområdena inte till alla delar sammanfaller med den politikområdesindelning som regeringen tillämpar. Den föreslagna överföringen av anslaget för bostadsbidrag från utgiftsområde 18 skulle medföra att hela politikområdet Ekonomisk familjepolitik finns inom utgiftsområde 12. Båda dessa förhållanden kan således anses tala för den av regeringen föreslagna ordningen som innebär att frågor om bostadsbidrag inom riksdagen i fortsättningen kommer att beredas av socialförsäkringsutskottet.

Mot denna bakgrund, och under förutsättning av socialförsäkringsutskottets tillstyrkan, anser civilutskottet att regeringens förslag om en överföring av anslaget för bostadsbidrag från utgiftsområde 18 till utgiftsområde 12 bör vinna riksdagens bifall. En naturlig följd av en sådan överföring är enligt utskottet att även övriga frågor som gäller lagen (1993:737) om bostadsbidrag framgent bör beredas av socialförsäkringsutskottet.

Det anförda innebär att motion Fi7 yrkande 10 bör avstyrkas.

Stockholm den 22 maj 2007

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Inger René (m), Ewa Thalén Finné (m), Johan Löfstrand (s), Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Christina Oskarsson (s), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Lars Tysklind (fp) och Eva Sonids-son (s).

Avvikande mening

Bostadsbidragen (s, v)

Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Christina Oskarsson (s), Hillevi Larsson (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s) anför:

Regeringen anför att syftet med förslaget om att överföra bostadsbidragen från utgiftsområde 18 till utgiftsområde 12 är att anpassa indelningen i politikområden till riksdagens arbetsformer. I själva verket innebär förslaget det motsatta, dvs. en anpassning av riksdagens arbetsformer till den politikområdesindelning som regeringen arbetar efter. Förslaget innebär att frågor om bostadsbidragen inom riksdagen flyttas från civilutskottet, som bereder bostadspolitiska frågor, till socialförsäkringsutskottet, som bereder frågor om den ekonomiska familjepolitiken.

Bostadsbidragen har sedan lång tid ansetts ha både ett bostadspolitiskt och ett familjepolitiskt syfte. Det är också bakgrunden till den nuvarande ordningen, som innebär att riksdagen bereder frågor om bidragen i ett bostadspolitiskt sammanhang men samtidigt av regeringen får en resultatredovisning som även förhåller sig till målet för den ekonomiska familjepolitiken, dvs. att skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan familjer med och utan barn skall minska. Riksdagen har emellertid vid flera tillfällen, i bred enighet, framhållit värdet av att redovisningen av bidragsverksamheten även knyts närmare till en bedömning gentemot det bostadspolitiska målet, vilket bl.a. innebär att alla skall ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. Bostadsutskottet anförde hösten 2004 att en lämplig ordning kan vara att bostadsbidragens resultat och måluppfyllelse i förhållande till det bostadspolitiska målet redovisas i den del av budgetpropositionen som gäller utgiftsområde 18 samt politikområdet Bostadspolitik (bet. 2004/05:BoU1). Riksdagen godkände vad utskottet anförde i denna fråga (rskr. 104).

Mot den redovisade bakgrunden torde det aktuella förslaget om bostadsbidragen förstås så att regeringen, i strid med riksdagens tidigare uttalanden, anser att bidragen i fortsättningen bör ses främst, eller eventuellt enbart, som ett familjepolitiskt medel. Detta ligger också i linje med de uttalanden som en regeringsföreträdare nyligen gjort om bostadsbidragens framtid innebärande att bidragen bör avvecklas och ersättas med ett utökat barnbidrag.

Vi motsätter oss helt såväl det aktuella förslaget om en överföring av beredningsansvaret för bostadsbidragen till socialförsäkringsutskottet som planerna på att avveckla bidragsgivningen. Det råder ingen tvekan om att bostadsbidragen är ett viktigt bostadspolitiskt instrument. Sedan lång tid har staten haft två typer av ekonomiska medel som stöd för bostadspolitiken. Det gäller produktionsstödet – i form av räntebidrag och investeringsbidrag – samt konsumtionsstödet – i form av bostadsbidrag. Sedan

riksdagsmajoriteten hösten 2006 fattade beslut om att helt avveckla produktionsstödet har givetvis bostadsbidragens betydelse som ett bostadspolitiskt medel ökat avsevärt. Sett i detta perspektiv är regeringens förslag än mer anmärkningsvärt. Förslaget kan inte ses på annat sätt än att regeringen nu fullföljer sin ambition att starkt begränsa statens ansvarstagande för bostadspolitiken.

Vi anser att bostadsbidragen inte skall avvecklas utan utvecklas som ett bostadspolitiskt instrument med syfte att ge ekonomiskt svaga hushåll möjlighet att efterfråga goda och tillräckligt rymliga bostäder. En sådan ambition låter sig inte förenas med regeringens förslag. Vi anser således att riksdagen skall avslå förslaget om att överföra bostadsbidragen från utgiftsområde 18 till utgiftsområde 12. Det innebär ett bifall till motion Fi7 yrkande 10.